

Na slovíčko s vodáckou legendou – Jánom Matochom

S tvrdým vajcom a čiernou kávou do kajaku ...

Je šťastím nielen pre našu rýchlostnú kanoistiku, ale aj celý slovenský šport, že sa môže pochváliť takými velikánmi, medzi ktorých patrí aj Ján Matocha. Už dlhé roky si nedokážeme predstaviť žiadne vodácke podujatie, na ktorom by sme sa s touto veľkou postavou nestretli. Je šťastím sa s týmto človekom porozprávať o hocičom, nielen o kajakoch či pádlach, ale o všetkom možnom, lebo má veľmi široký záber. Je obdivuhodné, že vo svojich 87-tich rokoch si dokáže udržiavať skvelú duševnú kondíciu a svoje mimoriadne bohaté skúsenosti odovzdáva na tréningoch v Karloveskej zátokke ďalším nasledovníkom, ktorých je však, v poslednom čase, stále akosi menej a menej ...

V našich tradičných rozhovoroch by sme radi priblížili aj týchto velikánov kanoistiky, ktorí posunuli tento jeden z najúspešnejších slovenských športov tam, kde je. Dnes sa porozprávame preto s Jánom Matochom, lebo takto ho volá asi každý, kto má s ním bližší a priateľský vzťah.

- Pán Matocha, poďme k tým úplným začiatkom...
- No tak poďme. Narodil som sa 5. januára 1923 a pochádzam od Uherského Hradišťa. Ešte ako 5-ročný chlapec som sa s našimi presťahoval do Bratislavy a odvtedy som verný tomuto mestu.
- No ale vaše meno sa úzko spájalo najskôr s Tatranom Bratislava, teda klubom, ktorý bol pýchou kanoistiky a vodných športov vôbec. Kto bol vašim prvým trénerom?
- Mojm trénerom? Nepoznám takú osobu, lebo v tom čase tam žiadny tréner nebol a ja som postupne robil všetko – pretekárom počnúc a končiac funkciou hospodára. Bolo to veľmi pekné obdobie, na ktoré sa nezabúda, lebo šport sme robili s veľkou láskou a oduševnením.
- Je známe o vás, že na preteky za riekou Moravu ste cestovali nočnými vlakmi a neskôr aj nákladnými autami, čo v dnešnej generácii môže vyvolať len smiech na tvárach.
- Áno, bolo to vtedy tak. v Bratislave som nasadol na nočný vlak, nadržanom som vystúpil na stanici, v staničnom bufete som si dal jedno tvrdé vajce s chlebom, zapil to čiernou kávou a poďme na preteky. Neexistovali žiadne iontové a iné energetické nápoje, žiadna špeciálna strava. No aspoň sme potom nemali preplnené žalúdky a dobre a ľahko sa nám sedelo v kajaku ...
- A stále ste držiteľom rekordu na trase České Budějovice – Praha...
- Áno, kedysi sa na Vltave jazdili populárne maratóny a v roku 1959 som tento vodácky maratón zašiel za 13 hodín. Odvtedy však riekou prehradili, takže ten môj rekord zostal a už aj zostane navždy neprekonaný. To som bol, samozrejme, aktívny pretekár a štartoval som na najrôznejších pretekoch doma a v zahraničí.
- Poďme sa teraz spolu pozrieť na vašu účasť na olympijských hrách, lebo aj táto stránka je z vašej strany mimoriadne bohatá...
- Po prvý raz som sa pod piatimi kruhmi objavil na londýnskej olympiáde v roku 1948. Bolo to tesne po vojne a cítiť to bolo na každom kroku. Ubytovali nás v kasárňach, avšak medzi športovcami sme cítili veľkú solidaritu a túžbu ukázať, čo vieme. Potom som mal možnosť štartovať aj na nasledujúcej olympiáde v roku 1952 v Helsinkách a do tretice som sa pripravoval aj na nasledujúcu olympiádu v austrálskom Melbourne v roku 1956. Lenže tesne pred odchodom nám povedali, že náš dvojkajak tam nepocestuje, a tak som aj s Ondrejom Marekom napokon zostal doma. Namiesto nás tam nominovali nejakého atléta... O štyri roky neskôr, na olympijské hry v roku 1960, som do Ríma cestoval ako štátny tréner družstva rýchlostných kanoistov. A spolu so mnou aj takí vynikajúci pretekári, akými boli, žiaľ už nebohý Tibor Polakovič, ďalej Špaček z Trenčína, alebo ďalšia veľká postava tohto športu, Laco Čepčiansky. Takže, aj takto som mal možnosť vidieť najlepších svetových športovcov v akcii

a pre moju trénerskú činnosť to boli skúsenosti na nezaplatenie, z ktorých som potom dlhé roky čerpal.

- To boli teda vaše bohaté účasti na olympiádach, ktoré sú vlastne snom každého športovca. Ale štartovali ste aj na majstrovstvách sveta.
- Áno, aj to sa mi pošťastilo, aby som reprezentoval Československo na týchto svetových podujatiach. Tri razy som sa dostal na MS a najmä svetový šampionát v Kodani v roku 1950 zostane dlho v mojej pamäti, lebo tam som skončil vo finále kajakárov na šiestom mieste na 500 metrovej trati a štvorkajak skončil dokonca štvrtý.
- A kto iný ako vy by sa potom nestal, s týmito bohatými zážitkami a skúsenosťami, trénerom?
- No čo už s tým narobíte? Veď niekomu to predsa len treba odovzdať, nik si to nezoberie so sebou navždy, to je aj moja povinnosť, povedal by som.
- Denne ste v lodenici Slávie UK, ktorá vám pred dlhými rokmi prirástla k srdcu a na starosti máte talentovaných kajakárov. Aké máte skúsenosti s touto mravenčou prácou?
- Do Slávie UK som prišiel vari v roku 1955 a to je už dlhá doba. Odvtedy prešlo mojimi rukami množstvo pretekárov a mnohí z nich sa aj uchytili. Minimálne som mal v tréningovej skupine 12 kajakárov a z nich takí traja – štyria sa vždy dostali do reprezentačných výberov. Žiaľ, doba sa zmenila a teraz ich mám len päť, slovom – päť. A to je veľmi málo. Chápem, že svoje urobili aj mnohé lákadlá, ktoré sme my nepoznali, ako sú počítače, hry a rôzne iné spôsoby rozptýlenia, a tým zákonite aj poklesol záujem o telesnú aktivitu, a nehovoriac o tvrdom vodáckom tréningu, bez ktorého to nejde. Je mi to tak trochu aj ľúto, že sa nám tá členská základňa akosi zužuje, lebo sa pamätám na štarty dorastencov, keď tam bolo okolo 50 vodákov v jednej kategórii.
- Takže, jedným slovom, kajaky sú vašim životom a vodácky šport určite jednotkou spomedzi ostatných. Môžeme to tak povedať?
- Trochu to poopravím, lebo veľmi som si popri vode obľúbil aj beh na lyžiach. Pre všetkých vodákov je to tradičný doplnkový šport a aj v mojom prípade to platí. Veď 15 krát som štartoval na Bielej stope SNP, šesť krát som ju vyhral, mám tam aj celý rad druhých a tretích miest a 55 kilometrová trasa bola rozprávková. Na tieto preteky jednoducho nedopustím. A zažil som štarty, keď na nej bolo až 8 tisíc účastníkov, a to je už čo povedať ...

Toľko teda Ján „Jendo“ Matocha, naša legenda s kajakárskym pádlom. Zaželajme mu veľa zdravia predovšetkým a stále ten povestný elán pri tréningoch s mladými kajakármi. Mnohí z nich vlastne ani nevedia, kto im dáva tieto cenné rady a životné skúsenosti...

Zhováral sa Peter Buček